

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States. Issued every day except Sunday and Legal Holidays. 54,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 183. — ŠTEV. 183.

NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 6, 1919. — SREDA, 6. AVGUSTA, 1919.

VOLUME XXVII. — LETNIK XXVII.

SPOR MED ANGLIJO IN ARGENTINO?

Anglija noče priznati vladnega nakupa nemških trgovskih ladij od strani argentinske vlade.

Buenos Aires, Argentina, 5. avgusta. — Diplomatični odnosi med Anglijo in Argentino so precej napeti vsled tega, da je kupila Argentina nemški parnik "Bahia Blanca". Tako trdi list "La Nacion", ki pravi:

— Z ozirom na govorice, ki so od pretega pričetka temeljile na več kot domnevah, smo sprejeli poročila o resnosti zadeve in soglasno s katerimi se bo vrnil v London Sir Reginald Tower, angleški poslanik v Argentini ter bo odpotoval iz Londona tudi Francisco Alvarez de Toledo, argentinski poslanik v Angliji.

Vse kaže, da je odpoklicanje obeh poslanikov v zvezi z nakupom parnika "Bahia Blanca" od strani argentinske vlade, katerega nakupa ni hotela priznati angleška vlada.

Ker ni hotela Anglija priznati tega nakupa, je skušala Argentina rešiti težko s tem, da je imenovala svojim poslanikom v Londonu Senora Toleda, ki je bil mornariški minister v času, ko so se vršila pogajanja za nakup ladje. Poslanik je pred nekaj časa vročil svoje poverljive listine angleškemu zunanjemu uradu, a poteklo je že precej časa, ne da bi ga hotel angleški kralj sprejeti v avdijenci. Vse "izjave angleškega poslanika v Argentini glede ugodnega sprejema te transakcije je smatrali vsled tega za njegova osebna naziranja.

Nadaljnji list "Las Noticias" pravi v svojem komentarju: — Angleški poslanik je bil odpoklican in Senor Toledo se vrača, ker ga ni hotel sprejeti angleški kralj.

— Povod za sedanjí položaj je ta, da noče angleška vlada priznati nakupa parnika "Bahia Blanca", a resnični vzrok je sovražno stališče argentinske vlade proti angleškemu kapitalu, investiranemu v deželi.

Buenos Aires, Argentina, 5. avgusta. — Sir Reginald Tower, angleški poslanik v Argentini, je zanikal vesti, tikajoče se njegovega povratka v London. Rekel je, da odhaja v London le iz osebnih razlogov.

(Ko je izbruhnila svetovna vojna, je bil parnik "Bahia Blanca" Hamburg-Amerika črte intermaru v Buenos Aires, kajti durgaje bi ga zajele zavezniške bojne ladje. Leta 1918 pa je kupila parnik argentinska vlada, a parnik ni šel nikdar na morje, ker niso hoteli zavezniški priznati kupčije.)

STAVKA FARMSKIH DELAVCEV V FRANCIJI.

Pariz, Francija, 5. avgusta. — Poljedelarska stavka je bila proglašena v okraju Melun, nekako 25 milj južno istočno od tega mesta. Ljudje zahtevajo plačo trinajstih frankov na dan ter dvojno plačo za čas letve. Farmerji pa ponujajo delavcem 11 frankov na dan.

Danes se je vršil sestanek farmerjev in njih uslužbencev, katerega se je udeležil tudi prefekt Seine-et-Marne departamenta. Sestanek je bil brezuspešen in stavka gre naprej brez vsakega nasilja ali motenja javnega reda.

POŽAR V PREGOVNIKU.

Chaleston, W. Va., 5. avgusta. Požar v Thomas Coal Company rovar v Blain, W. V., v bližini Charleston, ki je izbruhnil zjutraj je bil pogazen svač brez vsake izgube življenj ali kakih poškodb premoženja. Družba ni dosedaj še objavila, koliko znaša materialna škoda.

SUHI PAS OB MEHIŠKI MEJI

Mehiška vlada bo urveljavila suhi pas ob meji in bo zasledovala ljudi, ki prodajajo pijačo.

Mexico City, 31. julija. (Pismeno poročilo.) — Žejni prebivalci Združenih držav, ki upajo dobiti pijačo v Mehiki, bodo najbrž zelo razočarani. Neki kabinetni član, kojega uplív bo čutili pri sestavi suhih regulacij, je ba je rekel, da bo mehiška vlada ustanovila suh pas, ki bo globok najmanj deset kilometrov ob celi dolžini meja Zdr. držav.

Namignil je tudi, da bo mehiška vlada kazensko zasledovala vse ljudi, o katerih bo izvedela, da prodajajo Amerikancem pijačo ter uporabljajo mehiško ozemlje za teren svojih operacij.

Vprašanje, ki dela tukajšnjim uradnikom veliko skrbi, je to, ali naj se dovoli ameriškim pivovarjem in distilerjem, da premostijo svoje naprave in svoje zaloge blaga v Mehiko. Nobena uradna akcija ni bila še storjena ozirom na to vprašanje.

Tudi prohibicija kot narodna naprava pričinja vzbujati veliko pozornost. General Elias Calles, guverner države Sonora, je pred kratkim odvil več suhih postav ter objavil, da jih bo s silo izvedel. Te postavbe določajo stroge kazni za osebe, katere se spozna krivim nepostavne prodaje opojnih pijač.

Zakonodajna države Campeche je razpravljala pred nedavnim časom o suhih odredbah, vendar na je nevrjetno, da bi bile uveljavljene drastične suhe postavbe, kajti guverner Joaquin Mucel je naprosil zakonodajno, naj sprejme mesto drastične suhe postavbe, ki bo urejevala izdelovanje in prodajo opojnih pijač.

Zakonodajna bo gotovo sledila nasvetu guvernerja in to tembeč raditega, ker je narod v splošnem proti vsaki drastični odredbi, tikajoči se prodaje in proizvajanja opojnih pijač.

(Kot kažejo vsa znamenja so suhači tudi v Mehiko na delu ter pripravljajo teren za svoje "plodono" delovanje. Radovedni smo, kako bo mehiški narod sprejel te ljudi.)

CHICAGO ŠE VEDNO ZASTRAZEN.

Chicago, Ill., 5. avgusta. — Vse kaže, da bo deset tisoč mož, šest tisoč državnih čet, tri tisoč policistov in tisoč pomožnih šerifov, ki stražijo danes okraj, v katerih stanujejo črnci, ostalo na straži še en cel teden.

Oblasti izjavljajo medtem, da je želja po osveti, tako na beli, kot na črni strani, izgnila in da bodo kmalu prevladovali redre in normalne razmere.

Sedemnajst obtožb, za katere je glasovala večeraj coronerjeva porota in se tijejo upora in umora, bodo izročili danes sodiščem.

Sodnik Grove je označil plemenske izgrede v Chicagu za amar hijo ter pozval poroto, naj glasuje v tem smislu.

Pričakovati je skorajšnjih sodnijskih obravnav.

SERBI PRODIRAJO PROTI BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, Ogrsko, 5. avg. — Sem prihajajo poročila, da prodirajo Srbi z južne strani proti Budimpešti. Njihov namen je ščititi interese drave S. H. S.

VELIKI IZGREDI V PREGOVNIKU

Izgrede je pripisovati naporu raskalnih agitatorjev, da bi delavci zapustili delo.

Wheeling, W. Va., 5. avgusta. — Dvajset pomožnih šerifov, oboroženih s puškami so poklicali v Fort Pitt pregovnik, južno od Bellaire, Ohio danes zjutraj, potem ko je prišlo poročilo o spopadih med stavkujočimi premogarji, katere vodijo baje radikalni agitatorji ter bolj napredni delavci.

Prejšnja poročila so javljala, da so izbruhnili neredi potem ko so stavarji prepovedali ostalim delavcem iti na delo.

Ko so dospeli pomožni šerifi na pozorišče, so se stavarji, ki so šteli več kot dvesto mož, umaknili na varno razdaljo in vse je kazalo, da se hočejo tam postaviti šerifom po robu.

Šerif Osborn je rekel, da je dal svojim ljudem naročilo, naj streljajo, če jih bodo stavarji napadli.

SVETOVNI DELAVSKI KONGRES

Delavci zahtevajo posplošneje produkcije. — Stališče napram Ligi narodov. — Resolucija.

Amsterdam, Nizozemsko, 4. avgusta. (Zakasnelo poročilo Ass. Press.) — Danes malo pred deseto uro zvečer se je končal mednarodni delavski kongres, na katerem je bila stvorjena nova mednarodna federacija. Na kongresu so bili zastopani skoraj vsi narodi.

Zaenkrat se še ne more trditi, da se je na prvem kongresu doseglo kaj velikega. Toda položen je bil temelj za bodočnost, ki obljublja plodono reformo socialnih vprašanj, za katere se bo borilo delavstvo toliko časa, da jih bo rešilo. V zadnjih urah so se zborovali na dolgo in široko baviili z Ligo narodov, nacionalizacijo narodnih virov ter rusko-madžarski blokadi.

Sprejetih je bilo veliko tozadevnih resolucij. Proti so glasovali edinole ameriški delegati.

Samuel Gompers, načelnik ameriške delavske federacije, je rekel, da se sicer strinja z duhom resolucij, da pa z ozirom na svoj mandat, ne more za nje glasovati.

Odstavek v najznačilnejši resoluciji se glasi:

Kongres izjavlja, da morajo delavci vseh dežel, napeti vse sile v popolno obrtno unijako organizacijo, katere poglavitni namen bo uveljaviti posplošneje vse produkcije.

IZ WASHINGTONA

Zahteve za neposredno akcijo v kongresu. — Kongres bo čakal, da predloži administracija načrt.

Washington, D. C., 5. avgusta. — Predsednik Wilson, njegov kabinet in svetovalci ter obe zbornici kongresa so bili zaposleni danes s problemom življenjskih stroškov ter z njim zvezanimi problemi, ne da bi se dotaknili kakage drugega vprašanja.

Eksekutivna panoga vlade bo razpravljala danes izključno o vprašanju znižanja cen na svoji redni seji, ki se vrši vsak torek.

Kongres nima nikakega določnega načrta, da bi znižal življenjske stroške.

Poslanci so priporočili najmanj ducat protisredstev, a nobeno teh nimajo podpore z izjemo one očeta dotične predloge.

Kongres čaka na to, da bo predsednik objavil svoj načrt.

AVSTRILJA BO DANES ODGOVORILA NA ZAVEZNIŠKE PREDLOGE.

Pariz, Francija, 5. avgusta. — Avstrijska delegacija je danes formalno obvestila mirovno konferenco, da bo jutri zvečer ob šestih izročila svoj končni odgovor na zavezniške predloge.

Načelnik avstrijske delegacije dr. Karl Renner bo odpotoval jutri na Dunaj ter se bo vrnil v Pariz krog 22. avgusta. Zavezniška konferenca bo najbrže kakih osem dni razpravljala o zavezniškem odgovoru.

KUN SI JE DOBRO OPOMOGEL.

Dunaj, Avstrija, 4. avgusta. — Belo Kuna so spremlili na Dunaj Evgen Landler, M. Varga in M. Vago. Oblasti so jih preiskale ter našli pri njih pet milijonov kron, več stotisoč ruskih rubljev in švicarskih frankov. Zaenkrat se še ne ve, če bodo oblasti zapolnile to veliko premoženje.

REPUBLIKA ČILE SE BO PRIDRUŽILA LIGI.

Santiago, 5. avgusta. — V kratkem se bo začel v Lucerne socialistični kongres. Kongres bo posvečel svojo pozornost nemakimirovni pogodbi, stališču raznih vlad napram novi internacionalisti ter raznim revolucijam, ki so se završile v zadnjem času. Do definitivnih zaključkov ne bo prišlo kajti te bo ugotovil mednarodni socialistični kongres, ki se bo vršil meseca februarja.

KOLIKO AMERIŠKIH VOJKOV JE ŠE V EVROPI?

Washington, D. C., 5. avgusta. Sodeč po zadnjih poročilih, ki jih je poslal general Pershing, je ostalo v Evropi približno 98.000 ameriških častnikov, moč in bolniških strošnic. Par sto jih je v Rusiji in Angliji, dočim so vsi drugi v Franciji.

KDO JE KRIV VOJNE S SUBMARINI?

Tirpitz dolži kajzerja, da je on kriv brezobzirnega vojevanja s podmorskimi čolni.

Berlin, Nemčija, 5. avgusta. — Brezobzirno vojevanje s podmorskimi čolni je odredil kajzer na priporočilo admirala von Pohl, takrat načelnika nemške admiralirote in kancelarja Bethmann Hollwega, soglasno z dolgo pričakovanimi spomini admirala Tirpitz mornariškega ministra ob času izbruha vojne, katerega so splošno smatrali za "očeta" terorizma na morju.

On trdi, da ni nikdar priporočil brezobzirnih operacij s podmorskimi čolni, da je bil proti takemu vojevanju od prvega pričetka in da je bilo tako vojevanje sklenjeno, ne da bi kdo vprašal njega za svet.

Ko je nasprotoval, ga je kajzer zavrnil.

Kajzer je tudi po njegovi izjavi zadrževal nemško brodoge, katero je hotel von Tirpitz poslati v boj. Njegova ambicija je bila poslati nemško brodoge na visoko morje, kjer naj bi se sprijelo z angleškimi.

Po njegovem mnenju je bila vojna s podmorskimi čolni izgubljena, ker se ni Nemčija stalno držala misli, da "uporabi vsako upravičeno sredstvo, ki je bilo na razpolago".

On pravi, da je kajzer diktiral splošno delovanje mornarice tekom vojne in da sta bila njegova glavna znaka neodločnost in nevolja.

Nemčija je zaslá v vojno po mnenju Tirpitz vsled nesposobnosti in omahljivosti svojih diplomatov ter slabosti in omahljivosti Bethmann Hollwega. Nemčija je iz istih vzrokov tudi izgubila to vojno.

Glavni točki njegove knjige, katere prodajo so zadržale tukaj oblasti, sta njegovo sovraštvo do Anglije in Bethmann Hollwega in njegova trditve, da bi bil odgovoren za grozote vojevanja s podmorskimi čolni, da pa je bil neke vrste peto kolo v kabinetu, "ne-ljubljene, neupogevan in ignoriran". Nikakega upliva ali moči ni imel v zadevah vojne ter navajajo pisma, da dokaže svoje ponižanje, ker ni hotel pustiti kajzer nemškega brodogarja v boj.

Po njegovih mislih je bila najboljša prilika, ki jo je Nemčija za morskó bitko v teku dveh ali treh tednov po pričetku vojne. Ko je šla vojna naprej ter se je angleško brodoge večalo, so nevelino bolj manjšale ugodne prilike za Nemčijo.

On govori zelo malo o zadevi "Lusitanije" ter opisuje ladjo kot pomorsko križarko, "teško oboroženo in naloženo s municijo, na kateri je bilo nekaj Amerikancev, ki so potovali s nameno brezkrižnostjo in to njihovo

AMERIKA NE MORE ZAKLADITI EVROPE S PREGOMOM

Hoover je rekel zastopnikom evropskih držav, da ne morejo Zdr. države zakladati Evrope.

Pariz, Francija, 5. avgusta. — Parobrodni in kurilni zastopniki Francije, Belgije in Italije so se posvetovali z načelnikom mednarodne pomožne administracije ter sklenili naprositi najvišji svet mirovne konference, naj imenuje evropsko premogovno komisijo, ki naj bi uredila razdelitev evropskega premoga v namenu, da prepreči veliko katastrofo, ki bi drugače gotovo sledila.

Sestanek se je vršil vsled svavila, kateremu je dal izraza Hoover v nekem govoru v Londonu, na sestanku najvišjega ekonomskega sveta. Rekel je, da je evropska produkcija premoga za 35 odstotkov pod normalno in da ne morejo Združene države nuditi odpomoci vsled pomanjkanja ladijske prostornine. Tekom svojega nagovora je rekel Hoover:

— Usoda evropske civilizacije počiva sedaj v rokah premogarjev ter lastnikov premogovnikov v Evropi v enaki, če ne v večji meri kot pa v rokah proizvajalcev živil ter drugih dobav tekom naslednjega leta.

Na današnjem sestanku je Mr. Hoover odločil trajno vodstvo nameravane evropske premogovne komisije z izjavo, da je to po njegovem mnenju izključno evropski problem in da ni mogoče olajšati položaja vsled malenkostne pomoči, katero morejo nuditi Združene države.

Mr. Hoover je rekel kurilnim zastopnikom različnih vlad naslednje:

— Premogovni problem, obenem s problemom bližajoče se letine ter olajšanjem neposrednega prinaloga, da bi slednja gotovo uplitiška radi živil, prihaja v prav prednjo vrsto kot največje ogroženje ustaljenosti življenja v Evropi. Ta problem je izključno evropski ter ga ni mogoče rešiti iz Združenih držav. Neglede na drug vprašanja bi bil povečan izvoz 1.000.000 ton premoga iz pristanišč Amerike velikanska naloga vspriči potrojenega izvoza živil iz Združenih držav.

Nadalje bi taka tonaza nadela svetovnemu parobrodstvu tako nalofo, da bi slednja gotovo uplivala na tovrne pristojbine v splošnem. Vspriči skrčenja produkcije za celih 20.000.000 ton na mesec, bi bil prispevek celo 2 milijona ton iz Amerike v enem mesecu kaj malega pomena.

MAŠČEVANJE.

Scranton, Pa., 4. avgusta. — Danes je priznal pred sodiščem šestnajstletni Tony Costino, da je položil pred hišo svojega dekleta, štirinajstletne Josephine Sagalio, bombo.

To je storil baje vsedtega, ker ga je deklica zapustila. Gostino pravi, da mu je to nasvetoval njegov oče.

lom našega poslanika v Washingtonu.

On misli, da bi se zmanjšala nevarnost vojne z Ameriko, če bi zavzela Nemčija glede "Lusitanije" bolj trdno stališče, mesto da je ponudila koncesije.

Cena kronam vedno pada

Posiljamo denar na Kranjsko, Štajersko, Hrvaško, v Slavonijo, Bosno in Hercegovino popolnoma zanesljivo in selanjim razmeram primerno tudi hitro.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kako mo goče zamude v isplacilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti. Sedaj pošljemo v staro domovino, naprimer:

100 kron \$ 4.00 300 kron \$ 12.00
500 kron \$ 19.25 1.000 kron \$ 38.50
5.000 kron \$185.00 10.000 kron \$370.00

RUMUNI PLENIJO PO BUDIMPEŠTI

General Bandholtz bo zastopal Združene države v zadevi Madžarske. Rumunske čete pleniijo.

Pariz, Francija, 5. avgusta. — Brigadni general Harry H. Bandholtz, prejšnji načelnik filipinskih orožnikov je bil imenovan od ameriske delegacije na mirovni konferenci kot ameriški zastopnik pri medzavezniški vojaški komisiji, ki bo odpotovala v Budimpešto, da se dogovori z novo ogrsko vlado glede premirja.

General Bandholtz bo takoj odpotoval iz Francije v Budimpešto, kajti angleški in francoski zastopniki so že v tem mestu ali pa na poti tjakaj.

Brzojavke ameriških zastopnikov v Budimpešti ugotavljajo, da so pričele rumunske čete ropati v predmestjih kakorhitro so stopile vanje. Tekom dneva so ubili Rumunski petnajst ali dvajset civilstov.

Ameriška poročila pravijo nadalje, da zahtevajo Rumunci talece in da zapretili, da bodo ubili po pet talecev za vsakega rumunskega vojaka, ki bo poškodovan v Budimpešti.

Berlin, Nemčija, 5. avgusta. — Čete vlade v Szegedinu so napredovale do razdalje petindvajsetih milj od Budimpešte ter bodo prišle do glavnega mesta tekom današnjega dne. Tudi jugoslovanske čete napredujejo proti Budimpešti, soglasno z brzojavko, ki je dospela semkaj. Glasi se, da so sretirali Rumunci veliko številkomunistov v ogrskem glavnem mestu.

Rumunsko viadno sporočilo, da je pozdravil narod Budimpešte z navdušenjem rumunske čete, ne soglašá s posebnimi brzojavkami na berlinske liste, v katerih se glasi, da je povzročilo približanje Rumuncev velik teror v glavnem mestu.

Jožef Haubrich, ogrski vojni minister, je baje obvestil rumunskega poveljnika, da ne more jamčiti za vzdržanje reda v mestu, če bodo rumunske čete še nadalje uganjale vandalska.

Soglasno z neko dunajsko brzojavko je kabinet Peidel že odstopil, ker ni mogel dobiti priznanja od strani zaveznikov. V poročilu se glasi, da je novo ministrstvo sestavljeno iz voditeljev delavcev, kmetov in meščanov, kojega prva naloga bo revizija sovjetskih odredb.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršnjemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in selanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem po ozemlju ki je zaseleeno po italjanski armadi.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kako mo goče zamude v isplacilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

50 Hk \$ 6.80
100 Hk \$ 13.00
500 Hk \$ 64.00
1000 Hk \$128.00

Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Kako odobre velesile pogodbe

Ameriška metoda odobrenja ali ratificiranja pogodb se razlikuje od metode, ki je v rabi v evropskih demokracijah. Mi imamo bolj reprezentativen sistem kot ga imajo Angličje, a manj reprezentativnega kot Francozi ali Italjani.

Polnomoč sklepaja pogodbe je v tej deželi poverjena predsedniku in senatu Narodna panoga kongresa, — poslanska zbornica, — nima nobene besede pri odobrenju pogodb in dogovorov z drugimi zunanjimi silami. Na drugi strani pa jih lahko anulira v celoti ali delno s tem, da noče sprejeti zakonodaj, ki bi prestavila take pogodbe v dejstvo ali da sprejme zakonodaje, ki nasprotujejo določbam pogodb.

Senat je edina ovira predsednika pri sklepanju mirovnih pogodb. Upliv senata na postopanje pa je povečan vsled dejstva, da mora biti besedilo pogodbe, predloženo od predsednika, odobreno od dveh tretin navzočih senatorjev mesto od navadne večine.

Soglasno z angleško navado proglasi lahko vlada pogodbo za veljavno brez odobrenja poslanske zbornice ali hiše lordov. Leta 1911, pri razpravi istega vprašanja, dvignjenega z ozirom na podnarodno pogodbo, tikajočo se novih določb za vejevanje na morju, je izjavil Sir Edward Grey v angleški poslanski zbornici: — Ugotovil sem že v odgovor na dodatno vprašanje, da ni dovoljenje parlamenta po ustavi potrebno za odobrenje Londonske deklaracije. Dostavil pa je:

— Kot pa je dobro znano, bi nobena vlada ne svetovala kralju, naj odobri dogovor, ki je proti izrazitemu mnenju poslanske zbornice.

V zbornici lordov je leta 1911 grof Blackburn govoril o istem predmetu ter rekel:

— Obstaja velika država, v kateri je sila za sklepanje pogodb razdeljena med izvrševno in zakonodajo, vendar pa nisem gotov, da bi smatrali oni, ki imajo opravka s to veliko in prijateljsko državo, to vedno za prednost. Vsled tega mislim, da bi uvedli zelo nevaren princip v našo ustavo, če bi omejili pravico za sklepanje pogodb, ki je sedaj poverjena edinoile kroni.

Lloyd George pa je kljub temu predložil poslanski zbornici obe pogodbi, tako ono z Nemčijo ter ono, katero so sklenile Anglija, Francija in Amerika. Angleška poslanska zbornica je obe pogodbam odobrila, čeprav bi bili lahko proklamirani brez take akcije.

Francoška ustava določa, da je treba mirovne pogodbe ter tudi nekatere druge pogodbe predložiti senatu in poslanski zbornici v odobrenje. Poslanska zbornica, ki je veliko močnejša panoga francoskega parlamenta, bo prva, ki bo razpravljala o pogodbah z Nemčijo. Večina v poslanski zbornici ali senatu lahko izpremeni ali zavrne pogodbo.

Italjanska ustava določa odobrenje pogodb od strani obeh hiš parlamenta. Poslanska zbornica v Rimu ima veliko večjo moč in večji upliv kot pa senat. V veliko večji meri kot francoska zbornica predstavlja ona resnično vlado. Italjanski parlament bo najbrže preložil akcijo glede pogodb z Nemčijo na čas, ko bodo mirovne pogodbe z Avstrijo, Bolgarsko in Turčijo dovršene. Interesi Italije so le v majhni meri prizadeti vsled uravnave z Nemčijo. Bistveno pa bodo prizadeti vsled pogojev, ki bodo naloženi imenovanim trem državam.

Na Japonskem kot v Angliji je poverjena moč za sklepanje pogodb izključno kroni. Če bo dobil japonski parlament dovoljenje, da glasuje glede mirovnih pogodb, bo to le stvar cesarske ujudnosti.

Ali je to tudi vzgoja--za svobodo in kulturo?

Iz Zagorja pišejo: — Naši liberalci, odnosno kakor se sedaj imenojejo "demokratje", so padli na tako nizki nivo kakor še nobena druga politična stranka. Kdor se še ne spominja politično propadlega Šusteršiča in njegovih prijateljev ter vloge, ki so jo igrali preden so izginili iz političnega obzorja? — Enakih metod se hočejo posluževati tudi oni. Takih sredstev so se posluževali pri nas in drugod le politične propalčice.

Te leve lastnosti najnovejših naših mogotcev jim ne bodo prinesle velike uspehe. Raditega bi se prav nič ne razburjali; toda gre nam za vse drugo, gre nam za to, ker se vzgaja s takim nesramnim početjem ljudi, ki jim gredo nezavestno na limanice, za — navadno denuncijante.

Pred nekaj dnevi je bilo nič manj kakor trinajst rudarjev povabljenih na okrajno sodišče v Ljuto, da se jih zasliši radi prestopka \$ 98 kaz. zako. Osvadilo se je vse radi različnih deliktov, izvršenih baje po gostilnah in druge s tem, da so med drugim govorili o svoji nezadovoljnosti radi druginje, da so celo trdili, da je Jugoslavija ravno tako kapitalistična država, kakor marksistkateri druga ter da so nagovarjali svoje znance, da naj vstopijo v njihovo strokovno organizacijo, ali pa v socialno-demokratsko stranko!

Vse to so ljubljanski liberalci odvalili ter vse morebitne besede naznanili kot bogvedi kako zločinstvo. Nešteto anonimnih in neanoničnih pism je romalo na sodnijo, na orožniško poveljstvo v Ljubljano in druge interesance. V tem oziru so dosegli pravi rekord.

Skratka: po mnenju te gospode bi morale vsi instance slišiti edipole liberalcem. Orožništvo, pošta, okrajno glavarstvo in seveda tudi vlada sama, vse, prav vse bi moralo služiti po njihovem načelu le temu namenu, da se spravi takoj pod ključ vse tiste, ki ne mislijo, kakor naši modri liberalci. Pravzaprav po njihovem mnenju bi bilo še najboljšje, ako bi se vse takoj obesilo. Soc. demokratje je treba vse povrsti zadaviti, nato pa tudi pripadnike siovenske ljudske stranke, kajti tudi te preganjajo. Enega pripadnika te stranke se jim je posrečilo spraviti iz Zagorja. Druge pa preganjajo in nadlegujejo tu ob vsaki priliki. Niti ženskam ne prizanesajo!

S svojim sistematičnim denunciranjem in preganjanjem so prišli že tako daleč, da preganjajo sedaj celo neko gospo, ki ni nikoli in najmanj krivice storila. Edina njena krivda je ta, da ne pri-sega slepo na njihov špijonški evangelij. In to je že dovolj. To je že zadostni razlog, da se gre nad njo z največjim kolom.

Pri okrajnem glavarstvu se hlinijo, ravno tako pri okrajnem sodišču. Dokaz temu je sledeči slučaj. — Ko so bili zadnji rudarji zaslišani, so nasili rudeče znake na gumbenici; okrajni sodnik je zato pri zaslišanju vsakega posebej "inteligentno" nahnulil radi znaka, ter pri nekaterih celo zahteval odstranitev znakov.

Gospoda sodnika dr. Kotnika ne bi smeli po našem mnenju pravni razburjati rudeči znaki. Vsaj ne kot sodnika, ki se ima ravnati po predpisih zakona. Vemo pa, da so ga na to in drugo opozorili že prejšnji gospodje, zato se je tudi tako zanimal, zakaj so razni neumnostno zapustili sokolstvo in liberalno stranko...

Napisali bi lahko več takih in enakih lepih in čednih stvari, toda zaenkrat naj zadostuje. Povedati moramo še to, da je pravi hlapec te k sreči maloštevilne družbe neki človek, ki stoji na naj-nižjem nivoju, človek, ki mu je izganje glavni cilj. Sedaj opravi službo liberalnega redarja. Toda ko pride zopet čas, ga bodo liberalci najbrže tudi njega preganjali.

Ali je to tudi vzgoja za — svobodo in kulturo?

NOVAJ NARODNI DEJAVNIK V DR. DRŽAVAH

Driska

je poletna potoba, ki izhaja iz raznih vzrokov. Monograt ima svoje vzroke vsled življenja nazrela saj dja ali zelena. V vsakem slučaju je to znak miserije, ki je bolestan in ne prijetna. Ustavite jo. **Rabib**

Severa's Diarrhoea Remedy

(Severovo Zdravilo zoper drisko). Njena vrednost je preskušena v zdravljenju driske, colice, poletnih potob, žalodnih krčev in raznih notranjih nerodov. Dobro je za otroke in odrasle. Cena 50c in 1 \$c davka. Naspodaj v vsah lekarnah. Odklonite imitacije.

W. K. SEVERA CO. CHICAGO, ILL., U.S.A.

Poglavje o carini

Društvo tiskarnarjev v Sloveniji je izročilo v Ljubljani se mučedem ministru za finance g. dr. Momčilu Ninčiču sledečo spomnico:

Tiskarnarji v Sloveniji smo si dovolili že v vlogi z dne 28. aprila naslikati svoj žalostni položaj glede uvedbe carine na rotacijski papir, ki je ogrožal zgolj obstoj listov-dnevnikov. Prebeteviš niti tega udarca smo bili tembolj iznenadeni, ko smo občutili nepremagljivo pezo v pretiranem zacurjenju ostalih naših potrebščin. V času, ko smo popolnoma izprti od držav, tako prijateljskih kakor sovražnih, ki so nam dobavljale s pomočjo kompenzacije manjše potrebe, se nam je diktirala brez vsakega uradnega obvestila carina, ki ne ogroža le naše eksistence, temveč vsa naša stoprav se razvijajočo kulturo.

Domalega vse tiskarne so imele z naročniki gotove sklepe, ki jih ni moč stornirati. Započeli smo izdajati liste in revije ki naj bi širile jugoslovansko proubenje med naš narod. Uničili smo stare, z avstrijskim duhom prožete šolske knjige, hiteč z novimi izdajami srbsko-slovenske teadence, a carina nam je prekrizala vse račune. Založniki knjig odpovedujejo tisk, stroje in za tisk potrebne predmete, ki jih moramo vsled pomanjkanja domače industrije naročiti le v tujini, smo morali stornirati. Ostali bodemo na nižji stopnji ko doslej, medtem ko imajo naši sovražni sostdže priliko, poplavljeni na trg s tujo literaturo, tujimi izdelki. Mesto da nam, da naša država slične ugodnosti, kakršne n. pr. nudi Nemška Avstrija z raznimi subvencijami, hoče povzdigniti do viska kulturni napredek, se nam hoče doma ubiti z upeljavo carine vsak napredek.

Domalega vse naše potrebe smo danes krog 1500 odstotkov dražje kot pred vojno, z aprilom t. l. vpeljana carina pa podraži vse to še za okroglo 1000 odst. Si more li uradnik ali delavec nabavljati potrebno čtivo? Zmore li ubog šolarček oblatigne ljudsko-solske, dijak srednješolske knjige, za kar treba že premoženja? Se li ne bo sleherni manj imovit oče premislil dati sina v šole, preden bo založil vse premoženje za knjige? Ima li država hasen pri svojih tiskovnih potrebščinah, v katerih bo carina itak zapopadna? Ima li država obstoj brez inteligence, brez naraščaja, brez precvitajočih državljanov?

Da podkrepimo svoj ugovor glede pretirane carine, naj navedemo par slučaje, ki so nas zadnji čas s carino seznanili: Vagon barve je stal pred vojno franko Ljubljana 10.000 K, carina 54.000 K; vagon valjčne mase 25.000 K, carina 27.000 K; vagon črk 24.000 K, carina 84.000 K; vagon rotacijskega papirja 2800 K, carina 8400 K; vagon časopisnega papirja v polah 3000 K, carina 8400 K; vagon kancelijskega papirja 4500 K, carina 42.000 K; vagon kartona 5000 K, carina 8400 K; vagon Chromo-kartona 8000 K, carina 14.700 K; vagon zavitkov 7000 K, carina 63.000 K; vagon pisnenega papirja v majhah 10.000 K, carina 63.000 do 126.000 kron.

Poleg označene naklade se zahteva pri tiskarskem črnilu, črkah, zavitkih, pisemskem papirju celo carina na taro, kar znaša pri zavitkih in črnilu 15—20 odst.

Spodaj so našli vse potrebne stvari

navali pred vojno s tiskom vred 6 kron, danes znaša carina vratačni emblažo 30 K. Vse označeno blago se nam je dostavljalo prosto voznine, danes plačujemo 3000 kron od vagona. Uvidevamo, da je carina potrebna na gotove predmete, ki jih ima lastna država v izobilju, ne pa na one, koje si moramo nabavljati le s pomočjo izmenjave.

Popolnoma umljivo je, da bo nemška konkurenca poplavila ve jugoslovanski trg, medtem ko nam preti pogin. Kaj si naj mislimo, da tiska zagrizena nemška tiskarna Holzhausen na Dunaju za Belgrad uradne tiskovine, da se odajda državne potrebe ne direktno tiskarnarjem, pač pa potomo posredovalec v natis, — da oferirajo češke tiskarne tiskovine

Pošiljatve Jugoslav Reliefa dostavljene naslovljencem

S tem se daje na znanje vsem onim, ki so poslali zaboje v stari kraj potom Jugoslav Reliefa, da je bila večina istih že izročena naslovljencem, dočim bodo ostali dostavljeni za nekoliko dni.

Parnik "Argentina", ki je vozil pošiljatve Jugoslav Reliefa in na katerem se je nahajal g. Walter Predovich, je dospel v Trst dne 3. julija. Zaboji Reliefa so bili izkrcani in predani v roke American Relief Administration v Trstu, na katere ime so bili odposlani. Uprava American Relief Administration v Trstu je prejela nalogo od vrhovnega upravitelja Administratione, Mr. Herbert Hooverja, da poskrbi za naše pošiljatve, in je s sodelovanjem vojaških, diplomatskih in konzularnih oblasti Združenih držav v Trstu in aktivnim delom jugoslovanske vlade, uredila vse potrebno, da dospajo zaboji čim prej na določena mesta.

American Relief Administration je našla takoj parnik za prevoz pošiljatev namenjenih za Dalmacijo, Heregovino in Črnogoro direktno iz Trsta v Split, mesto da bi tudi te pošiljatve šle najprej skupaj z drugimi v Ljubljano in od tod na pojedine naslove, kakor je bilo začetkom namenjeno. Na tak način so pošiljatve za Dalmacijo, Heregovino in Črnogoro prišle mnogo prej na določena mesta. Pošiljatve za vse druge pokrajine so dospela v Ljubljano dne 20. julija in takoj se je začelo razpošiljanje na pojedine naslove.

Odborniki Jugoslav Reliefa, gg. Peter Mladineo in Joseph Sitar, ki skupaj z g. Predovichem tvorijo komisijo Jugoslav Reliefa, so prišli v Ljubljano dne 27. junija. Ona dva sta odpotovala iz New Yorka preko Havre in Pariza. Čim sta dospela v Ljubljano, sta takoj razposlala pismena obvestila vsaki osebi, na katero je bil kak zaboje naslovljen, da imajo dobiti zaboji, in v zvezi s tem vsaki potrdi komisiji Jugoslav Reliefa prejem zaboja čim istega dobio.

Jugoslovanska vlada je odredila vse potrebno za prejem stvari. Upravitelj kancelarije vlade v Ljubljani, g. Vodopivec imel je vse v svojih rokah. V Trstu je čakalo osobe, da izkrcia zaboje iz parnika in na to prenese na parnik za Dalmacijo oziroma v vagona za v Ljubljano. Trideset šest železniških vagonov je čakalo na

polovico ceneje od jugoslovanskih Ni li vzrok temu carina, ki je v zaščito tujihdržavljanov, nas pa izganja iz domače grude? Podpisano društvo tiskarnarjev v Sloveniji apelira na razsodnost velerodnega ministra za finance in predlaga:

Z ozirom na pomanjkanje vsega tiskarskega materiala, tako strojev, črk, papirja, kuvert itd., naj se odpravi vsakojaka tozadnevna carina, uvede naj se pa na vse v tujih državah izvršene tiskovine, bodisi knjige, oglednice, trgovske in uradne tiskovine. Dosedanji carinski izdatki naj se tiskarnarjem povrnejo. V doglednem času pa, ko si bomo ustallili samostojno industrijo, naj se vpletje na tuje izdelke v zaščito domače trgovine najvišja carina.

stvari v Trstu in primerno mesto je bilo rezervirano za njih v skladiščih v Splitu in Ljubljani.

Ob tej priliki naj spominjamo, da je Jugoslovanska vlada plačala za prevozino zabojev iz New Yorka v Trst, za kar je izdala \$15.238.50. Nadalje je ona prevzela ves trošek za dostavljenje zabojev na prečidine naslovljence.

Odbor Jugoslav Reliefa upa, da bo ta vesela vest odstranila skrbi mnogih pošiljatev in utrdila njihovo zaupanje v odbor Jugoslav Reliefa, ki je izvršil svojo dolžnost v popolni meri. Ta odbor pa smatra še, da je njegovo delo končano, dokler ne dobi potrdil od naslovljencev glede prejema pošiljatev. Radi tega odloži končni obračun do povratka svojih treh članov, ki so sedaj v starem kraju, na kar bo odbor izdal obširno poročilo o delovanju Jugoslav Reliefa, o vseh dohodkih in izdatkih in s tem zaključil delo, katerega se je lotil in uspešno izvršil kljub vsem težkočam, ki so se zoperstavljale.

Jugoslav Relief, Chicago, Ill. Listnica uredništva

R. F. Cleveland, Ohio. — Vsa naša pisma, ki ste ga sprejeli iz domovine, ne moremo pridobiti v Gl. Nar., ker ima pomen samo za Vas, ne pa za javnost Pisna, v katerih se razpravlja samo o družinskih zadevah, imajo pomen samo za tistega, na kogar so naslovljena. Takih ne pošiljamo.

Vsem, ki nam pošiljajo pisma, pa se sledeče: Omečite natančno, kdo ga je pisal. Ni dosti rečeno, če nam javite: To pismo nam je poslal naš Jože. Razen Vas nihče ne ve, kdo je ta Jože. Pošiljajo nam tudi velika pisma, na katerih sploh ni označeno, iz katerega kraja so. Nadajte se v pisnih tudi ljudje le površne označijo, kar je umavno, kajti tisti, ki je poslal pismo v Ameriko, ga ni namenil za javnost. Pri rokah imamo naprimer pisma, v katerem se na dolgo in široko razpravlja o sosedevnem tamnad-m. Če bi povedali ime in priimek "sosedovnega tamnada", bi pismo z veseljem pridobili, tako pa nima pomena. Če je naprimer pismo stavek: "Naša mati se bili zelo bolni, ali mati so umrli", napišite vi, ki veste ime in priimek matere, ki je umrla, oziroma je bila bolna. Toliko v blagohotno pojasnilo!

SEDAJ LAHKO POŠLJETE DENAR V JUGOSLAVIJO

popolnoma varno, hitro dostavljenje in po najnižih cenah potom

AMERICAN EXPRESS COMPANY

Glavnica \$18.000.000.00

Pošljite svoj denar potom stare poštne trdnice. Ta velika družba je bila ustanovljena leta 1841, ima veliko glavnico, agente in urade v vsakem delu sveta ter pošilja v evropske dežele veliko več denarja kot vsak drugi pošiljalec. V svoji trgovini je popolnoma poštena. Vsa odjemalca dobi isto ceno izmenjave.

Cene izmenjave so sedaj nizke. Če pošljete sedaj svoj denar, bodo vaši domači dobili več kron za en dolar.

Pojdite na katerokoli pisarno American Express Co. ali nam pišite v svojem materinem jeziku za dostavljenje listih naslovljenih zalepk in popolne imitacije, ali nam pošljete pošto ime in naslov v polni imenosti in nasloven osebe kateri ste namenili denar. Pridrite ekspresni Money Order, priteni Money Order ali pa gotovino v registriranem pisnu, nakar bomo poslali denar naprej in vam pisnoli potrdilo.

DANAŠNJA CENA (se lahko izpremeni) je 100 kron za \$4.50. Poština 25 centov za naročilo za vse kraje v Jugoslaviji.

Varnost Hitrost Niska Cena

Naslovite na:

Foreign Money Order Department American Express Company
40 Broadway, New York City 231 Chestnut Street, New York City
New York City New York City New York City

Agencije in dostavni servisi, ki vam bodo dostavili denar, ga dobiti Ameriški Narodni Časnik, pošljite.

POSLUŠAJTE MOJ NASVET!

Cena kronam je sedaj zelo nizka.

Pomažite svojcem v stari domovini ter jim pošljite denarno pomoč sedaj.

Neposredna brzojavna zveza z Jugoslavijo.

Jamčim za vsako denarno pošiljatve, ter pošiljam leto v Ljubljansko Mestno Hranilnico v Ljubljano, katera izplača neposredno in popolno vsaki znesek vašim ljudem v domovini.

Ako ne želite poslati denarja sedaj, si pa lahko zagotovite to nizko ceno kronam s tem, da kupite menjico (Draft) za sedanjo ceno ter jo v bodočo porabite in si s tem privarite denar.

Za vse podrobnosti glede denarnih pošiljatev n potovanja v stari kraj, se obrnite vedno in edino na naslov:

EMIL KISS, Bankir

133 Second Avenue, New York, N. Y.
Vstanovljeno pred dvajset leti.

Ameriška pomoč Jugoslovonom

Mr. Edgar Richard, soravnatelj American Relief Administration je izdal poročilo, v katerem naznanja, da bo ta administracija nadaljevala svoje delovanje v Evropi v pomoč otrokom pod imenom "American Relief Administration European Children's Relief". American Relief kakor vladna organizacija je prenehala delovati in nadaljuje svoje delovanje kakor ameriška blagodejna organizacija v pomoč otrokom.

Nastop miru — pravi Mr. Richard — ni doprinesel konca pomožni akciji v Evropi. Dasi so Herbert Hoover in njegovi pomočniki, ki so vodili to pomožno akcijo skozi pet let, pričakovali, da ji bo konec vojske rešil napornega dela, situacija v Evropi, kjer je se vsega treba in kjer osvobodjene dežele niso v stani si same pomagati zahteva od njih, da nadaljujejo svoje delovanje.

Njihova poglavitna skrb je, da pripomorejo k zboljšanju in vzdrževanju zdravja in moči otrok v osvobodjenih deželah, ki so velikansko trpeli radi pomanjkanja živeža. Število porodov se je zmanjšalo za okolo 50 odstotkov in poleg tega smrt razsaja med otroci v mnogo večjem razmerju kakor prej. Radi tega je skrajno potrebno, da se obrani življenje onih otrokov, ki so dosedaj ušli smrti, kakor tudi onih, ki se bodo rodili v prihodnjih mesecih.

Dasi so sredstva, ki jih je kongres dovolil Relief Administrationi, že izčrpana, je vendarle American Relief Administration sklenila, da nadaljuje svoje delovanje kakor ameriška blagodejna organizacija v pomoč otrokom v Baltičkih provincah, na Poljskem, v Čehoslovakiji, na Rumunskem, v Jugoslaviji in Armeniji.

Radi tega je bila potrebna reorganizacija pod imenom American Relief Administration Children's Relief" v nasprotnu s prejšnjo organizacijo, ki je bila vladna organizacija. Odbor je tako sestavljen: Julius H. Barnes, I. W. Boyden, Colonel James A. Logan, Edgar Richard, Dr. Alfonso E. Taylor, John B. White, Howard Heinze, Dr. Vernon L. Kellogg, in Theodore Whitmarsh.

Herbert Hoover je predsednik in Edgar Richard njegov namestnik do Hooverjevega povratka v Ameriko. Sedež tega Reliefa je na 42 Broadway, New York City. Glavni stan v Evropi se bo nahajal v Londonu.

Nova organizacija nima nikakor namena, da bi na kakorkoli način nadomestila poljske, čehoslovaške, jugoslovanske, armenske in druge slične pomožne organizacije, ki delujejo v Ameriki, ampak hoče podprati njih in sodelovati z njimi v vsaki smeri. Ostala bo tudi nadalje v tesnem stiku z raznimi vladami v vzhodni Evropi in s posebnimi organizacijami v teh deželah, ki se bavijo s pomožno akcijo za otroke.

Organizacija bo tudi zanaprej imela svoje ameriške zastopnika v vsaki dotični državi, tako da se te države morejo posluževati posebne izkušnosti teh Amerikancev glede dobave hrane in pomožne akcije.

Sedanje delovanje je pričelo v aprilu tega leta in je za enkrät preračunano do 15. avgusta. Gre v glavnem za to, da more vsak potreben otrok dobiti eno naknadno jelo na dan. Jelo je take vrste, ki se zlasti podaje otrokom.

V pokritje stroškov služi znesek od \$7.500.000, darovan od American Relief Administration. Nadalje doprineski prizadetih držav v skupnem znesku od \$4.800.000 in darovi s strani društev raznih narodnosti in posameznikov v Ameriki za skupaj dosedaj 300 tisoč dolarjev.

Število otrok, za katere skrbi ta Relief, znaša sedaj okoli 2.700.000. Vsled izborne organizacije in dobrovolnega značaja vsega osebja vsako jelo stane le pet centov.

Da-li se bode to delo nadaljevalo, je odvisno od sredstev, ki bodo na razpolago. Prizadete evropske vlade bodo prav gotovo pripomogle do skrajne mere, dasi se vse nahajajo v finančnih težkočah. Ali dodatno morajo sredstva prihajati iz Amerike.

Radi tega se pozivljajo vse ameriške organizacije, sestavljene od rojakov takih dežel, da takoj prispevajo in nabirajo, da rešijo od pogube otročice v njihovih rojstnih deželah.

— Mr. Hoover. — je pridodal Mr. Richard — pač ne more zapustiti svoje akcije, kakor rad bi se povrnil v privatno delovanje. Pomožna akcija na veliko grade prehranjevanja dežel, ki je počela takoj po premirju, se je uspešno zaključila in sedaj ima vsaka dežela v Evropi zadosti hrane do prihodnje zetje.

Ali treba še obračati skrb na otroke. Ti potrebujejo posebne vrste prehranjevanja, katerega ni v razmerju k splošnemu prehranjevanju. — Nadalje treba v taki pomožni akciji posebno izurjenih ljudi, ki so nabrali bogato izkustvo v taki pomožni akciji tekom starih let pomožne akcije v Belgiji in onizkustvo, ki je bilo nabrano tekom prehranjevanja Evrope od premirju sem.

Iz Evrope prihajajo poročila o uspehu naše akcije. Nahajajo se celo med njimi ganljiva pisma sa strani otročičev.

FARME NAPRODAJ V DRŽAVI NEW YORK.

237 akrov farma, lepa lega, velik gozd in pašnik, posloje v dobrem stanju, 2 milje in pol od železniške postaje, s farmo gre tudi 14 molz-utih krav, 11 telic, izmed katerih jih bo v jeseni 8 telilo, 3 konji, 25 kokoši, 2 pračica in vsa mašinerija, ki je sedaj na farmi; zadnji mesec je bil check za mleko od 14 krav \$192.86; 5 akrov krompirja, 2 akra kornuze, 10 akrov ovsa, 12 akrov ajde in vsa mrva, kar jo je na farmi. Vse skupaj se dobi za \$8500. Takoj se plača \$5300 in drugo po \$200 na leto in obresti 5 odstotkov.

Za nadaljna obvestila se obrnite na:

JOHN ZULICH

East Worcester, New York.

